

บทความวิจัย

ทัศนคติของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

THE ATTITUDE OF THE MANAGERS OF THE COMPANIES REGISTERED IN
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND TOWARD
THE ROLE OF INTERNAL AUDIT ORGANIZATION

นางยุวดี เครือรัฐติกาล

Mrs. Yuwadee Kruerattikarn

อาจารย์ประจำคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail Address: yuwadee.kr@spu.ac.th

บทคัดย่อ:

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งได้ทำการศึกษาเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีสถานที่ตั้งในกรุงเทพมหานคร (ไม่รวมกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด ธุรกิจขนาดกลาง กองทุนรวม และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์) โดยส่ง แบบสอบถามไปยังประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของบริษัทจำนวน 340 บริษัท

จากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาจำนวน 238 ชุด พบว่า ผู้บริหารของบริษัท เป็นเพศชายร้อยละ 80.90 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.80 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 68.10 ผู้บริหารที่จบการศึกษาในสาขาวิชาบริหารธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 45.20 ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.20 ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านคุณลักษณะของหน่วยงาน และด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่

จบการศึกษาของผู้บริหาร ยกเว้นระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง และทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความแตกต่างกันตามลักษณะธุรกิจได้แก่ ประเภทธุรกิจและลักษณะของหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัท ยกเว้นขนาดธุรกิจ จำนวนบุคลากรหน่วยงานตรวจสอบภายในและสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

คำสำคัญ : บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

บทนำ:

วิชาชีพงานตรวจสอบภายในสำหรับประเทศไทยยังไม่เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากนักทั้งในแวดวงวิชาชีพบัญชีและวิชาชีพอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งในปี 2532 ได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย และในปี 2535 ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของบริษัทที่จะยื่นคำขอจดทะเบียนตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่เหมาะสม (อนุชญา ภัทรมนตรี, 2550: 10) ดังนั้นแต่ละบริษัทจึงเริ่มเห็นความจำเป็นของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งบริษัทอาจจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นมาเองในบริษัทหรืออาจว่าจ้างหน่วยงานตรวจสอบภายในจากภายนอกเข้าไปตรวจสอบก็ได้โดยเน้นว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรมีความเป็นอิสระ เที่ยงตรง ไม่มีอคติ ถ้าเอียง และหาผลประโยชน์เข้าตนเองหรือพวกพ้อง

การประกอบธุรกิจของบริษัทในประเทศไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มการดำเนินงานโดยขยายมาจากธุรกิจประเภทครอบครัวซึ่งเมื่อต้องการขยายกิจการจึงระดมทุนโดยเข้ามาจดทะเบียนเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นจึงมีความเสี่ยงในด้านการบริหารกิจการเนื่องจากผู้ถือหุ้นเดิมที่เป็นธุรกิจครอบครัวอาจขาดทักษะในการบริหารจัดการแผนกต่างๆ ในกิจการได้เองทั้งหมดจึงมีการหาตัวแทนมาบริหารจัดการธุรกิจให้ซึ่งโดยทั่วไปผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการบริษัทได้แก่ ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ (CEO) โดยมีหน้าที่ในการวางแผนการจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมเพื่อให้การทำงานภายใต้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

บทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน อาจนำมาซึ่งประโยชน์ให้กับบริษัทในรูปแบบต่างๆ เช่น มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการบันทึกบัญชีและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและป้องกันการทุจริตในองค์การ ดังนั้นองค์การขนาดใหญ่จึง

เริ่มหันมาให้ความสนใจกับการตรวจสอบภายในมากยิ่งขึ้นโดยบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในในกรณีที่พิจารณาจากกรอบงานการปฏิบัติงานของสถาบันตรวจสอบภายใน (IIA) ซึ่งได้กล่าวว่าผู้ตรวจสอบภายในควรมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานและมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในซึ่งจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานประกอบด้วย ความซื่อตรง ความเที่ยงธรรม เป็นกลาง การรักษาความลับและความรู้ความสามารถ ส่วนมาตรฐานการปฏิบัติงานประกอบด้วย มาตรฐานคุณลักษณะงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการนำไปใช้ ซึ่งจรรยาบรรณและมาตรฐานการตรวจสอบภายในจะช่วยควบคุมให้ผู้ตรวจสอบภายในทำงานได้ตรงตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการวางแผนการปฏิบัติงานและการรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้บริหารรับทราบอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาถึง **ทัศนคติของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน** เนื่องจากปัจจุบันการตรวจสอบภายในเน้นปฏิบัติงานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้องค์กร การให้คำปรึกษา การบริหารความเสี่ยง การกำกับดูแล และการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายในเป็นสิ่งที่ควรได้รับความร่วมมือจากทุกคนในองค์กรไม่ใช่หน้าที่หน่วยงานตรวจสอบ

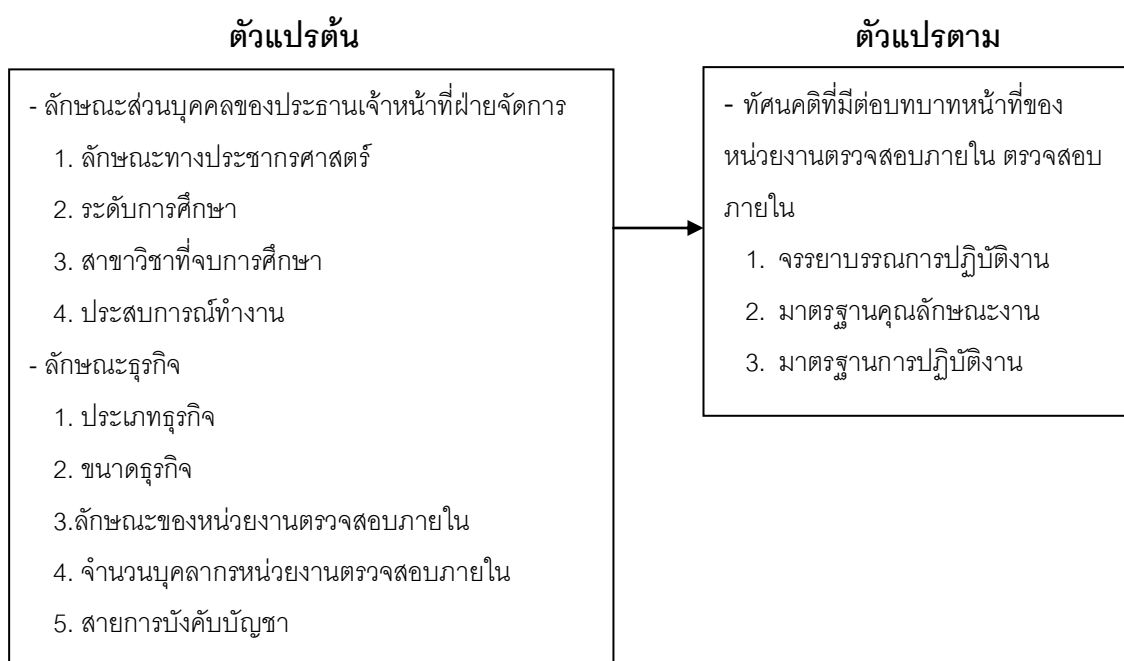
ภายในเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้น และต้องการสอบถามถึงความเข้าใจของผู้บริหารว่ามีทัศนคติอย่างไร ต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจากการตรวจจับการทุจริตและตรวจสอบเฉพาะฝ่ายการเงินและบัญชีมาเป็นการป้องกันการทุจริตและปฏิบัติงานตรวจสอบทุกฝ่ายในองค์กรโดยเน้นภาพลักษณ์ของหน่วยงานตรวจสอบภายในมาเป็นการส่งเสริมให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรในระยะยาวซึ่งการทำงานดังกล่าวให้บรรลุความสำเร็จต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง โดยเน้นศึกษาทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ความแตกต่างของทัศนคติของผู้บริหารตามลักษณะส่วนบุคคลและตามลักษณะธุรกิจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

กรอบแนวคิด

กรอบแนวความคิดในการทำวิจัยเป็นดังนี้:-

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ (Chief Executive Officer: CEO) และลักษณะธุรกิจ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย ด้านจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน ด้านมาตรฐานคุณลักษณะงาน และด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของทัศนคติของผู้บริหารตามลักษณะส่วนบุคคลที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของทัศนคติของผู้บริหารตามลักษณะธุรกิจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Survey) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประธานเจ้าหน้าที่ฝ่าย

จัดการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 340 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 27 สิงหาคม 2551 มีรายชื่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้นจำนวน 556 บริษัท การวิจัยนี้ไม่รวมกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด (Non-Performing Group) 20 บริษัท ธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) 49 บริษัท กองทุนรวม 10 บริษัท และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ 21 บริษัท คงเหลือบริษัทจดทะเบียนจำนวน 456 บริษัท แต่ได้เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงบริษัทที่มีสถานที่ตั้งในกรุงเทพมหานครจึงเหลือบริษัทที่ใช้เป็นตัวอย่งจำนวน 340 บริษัท ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีแบบสอบถามประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการโดยตรงและ

ได้รับข้อมูลร้อยละ 70 การวิเคราะห์ที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของประชากรสองกลุ่ม (t-test) และการทดสอบความแตกต่างของประชากรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทดสอบทางเดียวสถิติทดสอบ F (One Way Analysis of Variance : ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ที่กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ทัศนคติของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในสรุปได้ดังนี้:-

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 80.90 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.80 ผู้บริหารมากกว่าครึ่งหนึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 68.10 ผู้บริหารที่จบการศึกษาในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 45.20 และผู้บริหารส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

เป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.20

2. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในอยู่ในระดับดีทุกด้านคือด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงาน และด้านคุณลักษณะของหน่วยงานหรือบุคคลที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

3. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล

3.1 ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีเพศแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะด้านคุณลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

- 3.2 ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีทัศนคติที่ดีมากต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 กลุ่มอายุต่างๆของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานหรือบุคคลที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงาน
- 3.3 ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติที่ดีมากต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และระดับการศึกษาของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 3.4 ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่จบสาขาวิชาบัญชีและเศรษฐศาสตร์มีทัศนคติที่ดีมากต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และสาขาวิชาที่จบการศึกษาของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 3.5 ผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ดำรงตำแหน่ง 7-9 ปี มีทัศนคติที่ดีมากต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในไม่แตกต่างกันในด้านคุณลักษณะของหน่วยงานและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

4. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะธุรกิจ

4.1 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มประเภทธุรกิจเทคโนโลยีมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในระดับดีมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 โดยกลุ่มประเภทธุรกิจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยภาพรวมและทั้ง 3 ด้านคือด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้าน

คุณลักษณะของหน่วยงานและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.2 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีขนาดธุรกิจมากกว่า 10,000 ล้านบาทมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในระดับดีมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 โดยบริษัทที่มีขนาดธุรกิจที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยภาพรวมและทั้ง 3 ด้านคือด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

4.3 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีลักษณะของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน

ตรวจสอบภายในในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยหน่วยงานตรวจสอบภายในจะเป็นหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทและบริษัทที่มีลักษณะของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน 2 ด้านคือด้านคุณลักษณะของหน่วยงานหรือบุคคลที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

- 4.4 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีจำนวนบุคลากรในฝ่ายตรวจสอบภายใน 1-5 คนมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และบริษัทที่มีจำนวนบุคลากรในฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่

ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยภาพรวมและทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานหรือบุคคลที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและด้านลักษณะของกิจกรรมในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

- 4.5 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีสายบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทขึ้นตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในในระดับดีมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และบริษัทที่มีสายบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติของผู้บริหารต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยภาพรวมและทั้ง 2 ด้านคือด้านคุณลักษณะของหน่วยงานและด้านลักษณะ

ของกิจกรรมในการ ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารบริษัท
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบ
ภายในมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้:-

1. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อ

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อ
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
ในภาพรวมอยู่ระดับดีและเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าอยู่ระดับดีทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้าน
การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ด้านลักษณะของ
กิจกรรมในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.13 และด้านคุณลักษณะของหน่วยงานมี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยผู้บริหารมีทัศนคติ
ต่อหน่วยงานตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของกิจการและ
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ความ
เชื่อมั่นเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน
ของผู้ตรวจสอบภายในด้วยความซื่อสัตย์ มี
จริยธรรมและปราศจากอคติส่วนตัว มีการ
แสดงความคิดเห็นที่เป็นกลางต่อหน่วยงานอื่น
และให้ความสำคัญต่อหน่วยงานตรวจสอบ
ภายใน

2. ความแตกต่างของทัศนคติของ
ผู้บริหารตามลักษณะส่วนบุคคลที่มีต่อ
บทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในมีดังนี้:-

2.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา
และสาขาวิชาที่จบการศึกษาของผู้บริหารที่
แตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของผู้
ตรวจสอบภายในที่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการ
ดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อ
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ อาจเกิดจากบทบาทหน้าที่ของ
หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นเรื่องที่ต้อง
ปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในซึ่ง
ได้ระบุไว้ชัดเจนผู้บริหารจึงไม่จำเป็นต้อง
อาศัยประสบการณ์จากระยะเวลาที่ดำรง
ตำแหน่งมาพิจารณาบทบาทหน้าที่การ
ทำงานของผู้ตรวจสอบภายในมากนัก

3. ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อ
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
มีความแตกต่างกันตามลักษณะธุรกิจดังนี้:-

- 3.1 ประเภทธุรกิจ : ผู้บริหารที่
ทำงานประเภทธุรกิจที่
แตกต่างกันมีทัศนคติต่อ
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน
ตรวจสอบภายในแตกต่างกัน
- 3.2 ขนาดธุรกิจ : ผู้บริหารที่
ทำงานในบริษัทที่มีขนาด
ธุรกิจที่แตกต่างกันมีทัศนคติ
ต่อบทบาทหน้าที่ของ

หน่วยงานตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากไม่ว่าเป็นบริษัทขนาดใดก็ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการดำเนินงานให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี โดยไม่ได้แบ่งตามลักษณะธุรกิจ

- 3.3 ลักษณะหน่วยงานตรวจสอบภายใน : ผู้บริหารที่ทำงานในบริษัทที่มีลักษณะหน่วยงานตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทจะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าการจ้างหน่วยงานตรวจสอบภายในจากภายนอกคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อาจเกิดจากลักษณะงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในส่วนใหญ่ที่เป็นหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า จึงทำให้การตรวจสอบสามารถแจ้งแผนงาน

ล่วงหน้า มีการเปิดเผยการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบแก่ฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอและได้รับประโยชน์จากการตรวจสอบภายในมากกว่าเป็นการจ้างหน่วยงานตรวจสอบภายในจากภายนอก

- 3.4 จำนวนบุคลากรฝ่ายตรวจสอบภายใน : ผู้บริหารที่ทำงานในบริษัทที่มีจำนวนบุคลากรฝ่ายตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเกิดจากการทำงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในทำงานตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในในแต่ละด้านซึ่งถ้ามีการวางแผนการตรวจสอบและจัดสรรทรัพยากรที่ดีก็สามารถทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่บริษัทกำหนดไว้
- 3.5 สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายใน : ผู้บริหารที่ทำงานในบริษัทที่มี

สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเกิดจากวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ สายการบังคับบัญชาของผู้ตรวจสอบภายในถูกกำหนดไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงของบริษัทก่อนนำไปเผยแพร่ให้ทุกคนในบริษัททราบจึงไม่มีความแตกต่างต่อบทบาทหน้าที่ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานและด้านลักษณะกิจกรรมการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและทำความเข้าใจกับผู้บริหารให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้:-

1. หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในควรเผยแพร่ความรู้ให้ผู้บริหารบริษัททราบ อย่างทั่วถึงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบภายในเนื่องจากสาขาวิชาที่ผู้บริหารจบการศึกษามีผลต่อทำให้ความสนใจต่อบทบาทหน้าที่ ความสำคัญและประโยชน์ของหน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

2. สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีผลต่อบทบาทหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน เช่น มีผลต่อความอิสระ เทียบธรรม เป็นกลางของผู้ตรวจสอบภายในต่อการนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการบริษัทให้รับทราบ ดังนั้นควรให้ความรู้แก่ผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวกับข้อดี-ข้อเสียของสายการบังคับบัญชารูปแบบต่างๆ ที่จะมีผลต่อการได้รับรายงานของผู้ตรวจสอบภายในเพื่อให้ทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถตัดสินใจสั่งการแก้ไขได้อย่างทันกาล

3. หน่วยงานตรวจสอบภายในควรมีการสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพ

งานของการตรวจสอบภายในและประโยชน์ที่ได้รับจากผู้รับตรวจเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาการทำงานของหน่วยงานต่อไป

4. ผู้ตรวจสอบภายในควรใช้เทคนิคด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารมาช่วยในการตรวจสอบมากขึ้น ควรเน้นการตรวจสอบให้ครอบคลุมทุกด้านตามแนวทางการตรวจสอบภายในแบบสมบูรณ์คือการตรวจสอบการปฏิบัติการ การตรวจสอบระบบ การตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อทราบถึงความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งต้องช่วยองค์กรในการตรวจสอบในด้านความโปร่งใส ความเสมอภาค จริยธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. ผู้ตรวจสอบภายในควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาและเสนอแนะข้อมูลในการเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดในเชิงธุรกิจมากขึ้นดังนั้นผู้ตรวจสอบภายในควรพิจารณาในเรื่องกรอบงานการบริหารความเสี่ยงให้มากยิ่งขึ้นโดยอาจทำเป็นคู่มือ นโยบาย การประชุม บอร์ด ประชาสัมพันธ์ และทางอีเมล เป็นต้น และควรติดตามผลโดยอาจมีการติดตามผลของผู้บริหาร โดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือการประเมินผลตนเองซึ่งการพิจารณาเกี่ยวกับกรอบงานการบริหารความเสี่ยงจะช่วยเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าต่อองค์กรและสามารถป้องกันการทุจริตที่จะเกิดขึ้นได้

6. ผู้บริหารหน่วยงานตรวจสอบภายในควรมีการสนับสนุนในเรื่องการอบรม

ความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องแก่บุคลากรในหน่วยงานและควรสนับสนุนบุคลากรให้สอบเป็นผู้ตรวจสอบภายในรับอนุญาตเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับตรวจและควรเน้นเรื่องจรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายในเป็นระยะๆ ในเรื่องความซื่อตรง ความเที่ยงธรรมเป็นกลาง การรักษาความลับและความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบเอง

บรรณานุกรม

- กัญญา เดือนนวล. 2545. “ความคิดเห็นของผู้รับตรวจเกี่ยวกับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของกรมการผังเมือง.” สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษณา เขียมวรสมบัติ. 2546. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย.” สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินตนา ปี่เพราะ. 2546. “บทบาทของผู้รับตรวจต่อการพัฒนาการบริหารงานตรวจสอบภายใน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชาญนุกกร เพ็ญศิริ. 2548. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีประสิทธิผลของการตรวจสอบภายในในมุมมองของ

- คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ
สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่ง
ประเทศไทย. 2548. **แนวทางการ
ตรวจสอบภายใน**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับ
ลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ทัศนีย์ แสงทองสกุลเลิศ. 2546. “ทัศนคติของ
ผู้จัดการสำนักงานบริการโทรศัพท์ที่มี
ต่อผู้ตรวจสอบภายในสำนัก
ตรวจสอบภายในองค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย.” สารนิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2539. **องค์การและการ
บริการ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พรเพ็ญ งามอาจวาจา. 2549. “ความต้องการ
พัฒนางานตรวจสอบจากปัญหาที่พบ
ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
และการตรวจสอบการดำเนินงานของ
ผู้ตรวจสอบภายในการทำเรือแห่ง
ประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรเจอร์, คาร์ล. 1978. “ความหมายของ
ทัศนคติ.” อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะ
เสถียร. 2533. เข้าถึงเมื่อ 25
มกราคม 2552 จาก
[www.novabizz.com/NovaAce/Attit
ude.htm](http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm)
- สุพจน์ สุทธพรศิลป์. 2546. “การได้รับการ
ยอมรับการตรวจสอบภายในที่เป็น
สมาชิกของสมาคมผู้ตรวจสอบ
ภายในแห่งประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณา ภัทรมนตรี. 2550. **การตรวจสอบ
ภายในสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.